Excavations at Kernavė Hillforts

In 2022, scientific excavations were conducted at Kernavė hillforts within the framework of the "Functional Development of the Hillforts – from Fortified Settlement to the Duke's Residence" project funded by the Research Council of Lithuania. The 2022 work comprised one trench on the Altar Mound and 128 boreholes spread across Mindaugas Throne Mound, Castle Mound, Kriveikiškis Hillfort, and the foot of the Altar Mound. The trench on the Altar Mound measured 10 x 4 m (Fig. 1), and revealed a rampart on the edge of the mound and a burnt building dating to the 12th–14th centuries (Figs. 2–3). An abundance of finds was recovered, namely clay plaster, pottery, animal bones, metal and other finds (Figs. 4–6). Boreholes in the other mounds provided data on their stratigraphy, fortifications and original terrain. Samples were collected for AMS dating.

Gintautas Zabiela

Buteikių piliakalnis

2022 m. saugomos Buteikių piliakalnio (Anykščių r., Kurklių sen.) (UK 24537) teritorijos ŠV dalyje apie 2 ha plote atlikti žvalgomieji tyrimai. Jie susiję su parengto piliakalnio tvarkymo ir pritaikymo lankyti projekto (autorius Aurimas Vengris) realizavimu. Tyrimai vykdyti piliakalnio papėdėse ir jo kalvoje.

Buteikių piliakalnis žinomas nuo XIX a. pabaigos. Pirmą kartą detaliau jis žvalgytas ir apmatuotas P. Tarasenkos 1942 m. rugpjūčio 31 d. Piliakalnis įrengtas V–R kryptimi pailgos žvyringos kalvos stačiais 10 m aukščio šoniniais šlaitais R dalyje (1 pav.). Apie 50x20 m dydžio aikštelė labai suardyta žemės kasimo darbų 1915 m. rugpjūčio pabaigoje–rugsėjo pradžioje piliakalnyje Rusijos armijai pradėjus rengti artilerijos baterijos pozicijas. Iš V pusės ji įtvirtinta 3 pylimų – griovių eilėmis. Pylimai 2–3 m aukščio, 9–15 m pločio, grioviai 1–3 m gylio, 7–12 m pločio. Į PR nuo piliakalnio yra papėdės gyvenvietė, kurioje ankstesnių žvalgomųjų ekspedicijų metu rasta lipdytinės lygiu, brūkšniuotu ir grublėtu paviršiumi keramikos, geležies šlako, kurie saugomi LNM.

2022 m. ištirta 10 šurfų bendro 13 m^2 ploto. Piliakalnio papėdėse tirtuose šurfuose 1–8 kultūrinio sluoksnio nėra. Čia po 30 cm (šurfas 4) – 1,15 m (šurfas 8) storio paviršiniais žvyringais sluoksniais pasiektas įžemis – gelsvas žvyras. Piliakalnio kalvoje, V (III) griovio P krašte tirtame šurfe 10 fiksuoti 3 bendro iki 95 cm storio pilkai gelsvo maišyto žvyro sluoksniai, susiformavę dėl šlaito erozijos ir XX a. žemės kasimo darbų.

Piliakalnio laikotarpio 20–32 cm storio pilko žvyro kultūrinis sluoksnis su lipdyta brūkšniuotąja ir lygiu paviršiumi keramika aptiktas piliakalnio griovio I P krašto išoriniame šlaite **šurfe 9** po 20–40 cm storio paviršiniu pilku dėl erozijos suslinkusio akmeningo žvyro sluoksniu. Sluoksnis susiformavęs virš įžemio – balkšvo žvyro, šurfo ŠV kampe dengiamas iki 12 cm storio užpilto gelsvo žvyro sluoksnelio – į šlaitą nueinančio pylimo II krašto. Jame rasta 16 lipdytų šukių – 7 brūkšniuotos ir 9 lygiu paviršiumi. Daugumą šukių sudaro puodų sienelės. Abiejų rūšių keramika tarpusavyje panaši, o tai rodo, kad ji yra vienalaikė. Iš sluoksnio paimto angliuko ^{14}C data rodo 161 m. pr. Kr.–11 m. po Kr. (2062±27) (FTMC–JK16–2).

Piliakalnio laiko kultūrinis sluoksnis išlikęs nesuardytos aikštelės likučiuose buvusiame aikštelės P krašte, kur fiksuotas 1942 m. P. Tarasenkos. 2022 m. paviršinių žvalgymų metu čia aptiktas 8,2 cm ilgio geležinis lazdelinis smeig-

1 pav. Buteikių piliakalnis iš Š. G. Zabielos nuotr.
Fig. 1. Buteikiai hillfort, viewed from the N.

2 pav. Geležinis lazdelinis smeigtukas. G. Zabielos nuotr.
Fig. 2. Iron crook-like pin. 0 1 cm

tukas dailiai užlenkta galvute atriestu galu, nulūžusiu smaigaliu, būdingas I tūkst. (2 pav.). Piliakalnio žvalgymų metalo detektoriais metu (vykdė MINK klubo nariai) iš viso surinkti 9 registruoti metaliniai radiniai, kurių daugumą sudaro XIX–XX a. kaltinės vinys, 1896 m. Rusijos 2 kapeikos (2 vienetai), lieta herbinė saga ir kt. Iš archeologinių dirbinių, be minėto smeigtuko, dar yra degęs geležinio kirvio ašmenų fragmentas ir gargažė. Visi surinkti radiniai perduoti į AM.

Buteikių piliakalnis pagal turimus tyrimų duomenis datuojamas I tūkst. pr. Kr. pabaiga–I tūkst. pradžia, bet išorinė jo išvaizda (3 nemaži pylimai) rodytų jį buvus naudojamą ir vėliau. Tikslesnį naudojimo laikotarpį galima bus nustatyti tik po jo platesnių tyrimų – ypač pylimų pjūvių.

Buteikiai Hillfort

In 2022, ten test pits measuring 13 m^2 were excavated in Buteikiai hillfort (eastern Lithuania, Anykščiai district) (Fig. 1). The S edge of the exterior slope of the hillfort ditch contained an archaeological layer (32 cm thick) with hand-thrown brushed and smooth pottery sherds. The layer was dated to the 2nd–1st century BC based on ^{14}C samples. An iron pin (Fig. 2) ascribed to a later period was collected during the survey of the flat top of the hillfort which was heavily disturbed in 1915.

Gintautas Zabiela,
Virginija Ostašenkovienė,
Jurgita Viršilienė

Raginėnų piliakalnis

2022 m. rudenį Radviliškio rajono savivaldybės užsakymu atlikti Raginėnų piliakalnio (Radviliškio r., Pakalniškių sen.) detalieji tyrimai. Tyrimų tikslas buvo surinkti duomenų piliakalnio chronologijai ir paskirčiai nustatyti. Raginėnų piliakalnis yra Lietuvoje nuo XIX a. pradžios gerai žinomas archeologijos pamin-